

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2014 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 970 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 483 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 300 podniků obchodu a 634 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** mírně zvýšilo. 32,6 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 62,6 % jako uspokojivou a 4,8 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 61,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 5,5 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku, výroby usní a opravy a instalace strojů a zařízení. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 33,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se mírně zvýšilo také, hodnocení **zahraniční poptávky** se mírně snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 78,2 % tržeb, respondenti se 10,4 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 11,4 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 75,4 % tržeb, jako nízká u respondentů se 12,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 11,8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 79,9 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 12,6 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 7,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 78,3 % tržeb, u 13,1 % za nízkou a u 8,6 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 20 % tržeb, poklesla u 7 % podniků a u podniků se 73 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 22,8 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 6,6 % a neměnnost podniků se 70,6 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 92,1% tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 2,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 93 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,7 %. Podniky, jejichž tržby představují 43,9 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 16,4 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu zvýšilo a dosáhlo 83,7 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je opět nedostatečná poptávka, i když ji oproti minulému čtvrtletí uvádí méně respondentů (45,4 %).

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 94,6 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 4,4 % tržeb a zhoršila se u 1 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 2,8 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 2,8 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 95,6 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 96,1 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

V porovnání s předchozím měsícem se očekávání vývoje **ekonomické situace** respondentů pro období příštích **tří měsíců** zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se téměř nezměnila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky se 16,5 % a zhoršení respondenti se 1 % tržeb, beze změny 82,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 18,7 % respondentů, u 1,1 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 80,2 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 20 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 1,7 % a respondenti představující 78,3 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 75,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 22,2 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 1,9 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 73,3 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 21,8 % a se snížením respondenti se 4,9 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 24,2 % tržeb, snížení očekává 2,5 % respondentů a neměnnost 73,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 22,6 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 75,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 2,3 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 25,8 % tržeb, pokles respondenti s 2,3% tržeb a respondenti se 71,9 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 17,4 %, ke změnám nedojde u 79,8 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 2,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 19,8 % respondentů zvýšení dovozu, 3,2 % snížení a 77 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 82,3 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 14 % a nedostatečné u podniků s 3,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 80 % tržeb, více než dostatečné u 15,8 % a nedostatečné u 4,2 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnnost tempa **výrobní činnosti** a také **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 24,5 % tržeb, se snížením počítá 5,1 % respondentů a respondenti se 70,4 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 23,3 % tržeb, neměnný vývoj 74,3 % respondentů a pokles výroby 2,4 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 10,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 79,6 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 10,2 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 13,8 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 9,2 % tržeb a s neměnností u 77 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 15,5 % tržeb, snížit u 7,4 % tržeb a 77,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 20,8 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 9,8 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 89,3 % počtu respondentů, u 6,9 % selepší a u 3,8 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 48,8 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,9 % a snížení 13,6 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,7 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že po mírném růstu v roce 2013 očekávají respondenti ve zpracovatelském průmyslu pro rok 2014 růst investic zhruba o 8 %. Půjde přitom převážně o rozšíření výrobních kapacit a také o obnovu výrobních zařízení, méně pak o pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově oproti minulému měsíci mírně zvýšilo a oproti hodnotám z dubna 2013 je vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů v dubnu zvýšilo. Hodnocení **celkové poptávky** se oproti březnu mírně zvýšilo. V dubnu hodnotilo 19,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 57,8 % jako uspokojivou a 22,8 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 23,7 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 27 % respondentů a u ostatních (s 49,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 37 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 62,5 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 5,3 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se mírně zvýšila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 54,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 27,4 % stavebních prací a zhoršení se 17,8 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 23,4 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 17,7 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 58,9 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce zvýšení tempa **stavební činnosti** a i **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 38,4 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 20,7 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 40,9 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 66,6 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 12,6 % respondentů a snížení 20,8 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 73 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 46,8 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,3 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 1,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 24,7 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 51,8 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,7 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 2,6 % své produkce, neměnnost u 75,5 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 21,9 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 28,5 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 16,1% objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 48,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,4 % a snížení 12,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se celkově oproti minulému měsíc zvýšilo, přesto ale zůstává v hluboce záporných hodnotách. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů oproti březnu zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 34,7 % respondentů, 56,8 % jako odpovídající sezóně a 8,5 % jako špatnou. Zásoby se nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 95,9 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 3,4 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 17,1 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 80,1 % tržeb a s 2,8 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 66,5 % respondentů, 14,3 % očekává růst a 19,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 95,7 % tržeb, 1,6 % předpokládá pokles a 2,7 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se meziměsíčně nezměnila také, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 40,9 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 54 % žádné změny nepředpokládají a 5,1 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně zvýšilo a i v meziročním srovnání je vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti březnu mírně snížilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 52,9 % respondentů jako dobrou, 44,8 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,3 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v dubnu se nezměnilo, její očekávání pro příští tři měsíce se mírně snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 25,6 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 71,9 % respondentů a 2,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 93,1 % respondentů, růst cen 2,4 % respondentů a 4,5 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15,3 % respondentů, neměnnost 77,9 % a růst počtu zaměstnanců 6,8 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se nezměnila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně snížilo, ale meziročně je vyšší.